

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 18.10.2007
COM(2007) 606 окончателен

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

**Програма на ЕС за товарния транспорт:
Засилване на ефективността, интеграцията и устойчивостта на товарния
транспорт в Европа**

**{SEC(2007) 1351}
{SEC(2007) 1367}**

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА

Програма на ЕС за товарния транспорт: Засилване на ефективността, интеграцията и устойчивостта на товарния транспорт в Европа

1. КОНТЕКСТ И НЕОБХОДИМОСТ ОТ ДЕЙСТВИЕ

Превозът на товари, съдържащи стоки от суровини до готова продукция, е от съществено значение за икономическата дейност и качеството на живот в ЕС. Той прави възможно разделението на труда, позволява да се постигнат икономии от мащаба и мобилизира сравнителни преимущества. Товарният транспорт следователно е от фундаментално значение за европейската конкурентоспособност.

Добре организиранят товарен транспорт също така допринася за устойчивите и енергийно ефективни операции, и ще засили сближаването, като даде възможност на фирмите в ЕС, включително от периферните региони, да имат по-голям достъп и да извлекат повече ползи от вътрешния пазар.

Междинният преглед на Бялата книга на Европейската комисия от 2001 г. предвижда 50 % ръст на дейността на товарния транспорт за ЕС-25 (в тонкилометри) между 2000 и 2020 г. Това обаче означава, че товарният транспорт също така поставя редица въпроси на политиката, които трябва да се вземат под внимание, за да бъде гарантирана неговата ефективност и устойчивост:

- Претоварването в някои части на европейската транспортна система се отразява негативно на разходите и времето за транспорт и увеличава потреблението на гориво.
- Необходимо е товарният транспорт да даде своя принос в постигането на целите на ЕС по отношение на изменението на климата¹ и да намали емисиите на замърсяващи вещества и шума.
- Товарният транспорт зависи в много голяма степен от изкопаемите горива, от които голяма част се набавят с внос.
- Безопасността и сигурността на транспорта трябва да продължат да се подобряват.
- Има признаци, че секторите на транспорта и на свързаните с логистиката отрасли срещат затруднения при привличането на квалифициран персонал.

¹ Заключение на председателството на Европейския съвет в Брюксел от 8-9 март 2007 г.

Докато не се предприемат мерки, смекчаващи положението, тези проблеми ще се изострят с предвижданото увеличение на обема на товарния транспорт.

Независимо от това, едновременно с тези предизвикателства съществуват и възможности, които не бива да се пропускат:

- Разнородността на ЕС се увеличи с последователните му разширявания, като новият континентален пазар изисква бързо да бъдат въведени за изпълнение в Съюза актуализирани логистични техники и най-добри практики.
- Логистиката на товарния транспорт все повече се превръща в интегриран и концентриран световен пазар, на който няколко европейски компании се утвърждават като световни лидери.
- Подходящи са перспективите за укрепване на търговските отношения със страните извън ЕС. Затова предложените инициативи на политиката вземат предвид и необходимостта транспортните операции, особено със съседните страни, да бъдат направени по-ефективни.
- Ускореният напредък в Информационните и комуникационните технологии (ИКТ) коренно променя начина, по който се организира логистиката на товарния транспорт.

2. ОТГОВОРЪТ НА ПОЛИТИКАТА

За да се отговори на тези предизвикателства, Европейската комисия едновременно стартира серия от инициативи на политиката в съответствие с миналогодишния междинен преглед² на Бялата книга за транспорта от 2001 г. Тези мерки са резултат от интензивни консултации с всички заинтересовани страни, в рамките на които бяха организирани 13 семинара и конференции, бяха посетени над 30 външни събития и бяха получени близо 160 коментари в писмен вид. Освен това до Комисията бяха пратени над 500 сигнала за слаби места в логистиката.

Прегледът на Бялата книга отбелязва промяната на контекста от 2001 г., характеризиращ се с ускоряване на процеса на глобализация на производството, несигурност на енергийните доставки, засилването на глобалното затопляне и континенталното измерение на ЕС след разширяването към Централна и Източна Европа. С оглед на тези промени той предлага разширяване на фокуса и на инструментите на транспортната политика, за да се отговори на тези предизвикателства. По-специално документът поставя ударение на необходимостта от подобряване на ефективността на различните видове транспорт, независимо дали се ползват поотделно или в комбинация (интермодалност). Предназначението на настоящия пакет от мерки е да се подпомогне постигането на тази цел.

Представените досега инициативи на политиката са:

²

„За да продължи Европа да се движи: Устойчива мобилност за нашия континент“ COM(2006) 314 окончателен

- Планът за действие в областта на логистиката на превоза на товари³ предлага серия от действия за насърчаване на управлението на товарния транспорт и трафика, устойчиво качество и ефективност, опростяване на административните процедури, за преразглеждане на стандартите за натоварване и проучване с оглед на възможно изменение на Директива 96/53/ЕО по отношение на размерите и теглото на превозните средства (като се имат предвид последствията за другите видове транспорт).
- Съобщението относно ориентираната към превоза на товари железопътна мрежа⁴ ще направи железопътния превоз на товари по-конкурентоспособен, по-специално чрез гарантиране на по-кратки транзитни времена и повишаване на надеждността и съответствието спрямо изискванията на клиентите.
- Съобщението относно европейската политика за пристанищата⁵ ще осигури концепция и комплект инструменти за повишаване на ефективността на пристанищата като важни ядра на транспортната система на Европа, като им помогне да привлекат нови инвестиции, изгради стабилен диалог между всички заинтересовани страни и подобри репутацията им. Това съобщение прилага приетото наскоро Съобщение за интегрирана морска политика за Европейския съюз⁶, което начертава комплексен междутраслов подход към морското дело.

както и

- Работният документ на службите на Комисията „Към европейско пространство за морски транспорт без бариери“⁷ ще стартира процес на консултации, за да се даде възможност на морския транспорт на къси разстояния да извлече максимална полза от вътрешния пазар чрез улесняване и опростяване на административните и документарните процедури, поставяйки морския товарен транспорт на равна нога с другите видове транспорт.
- Работният документ на службите относно морските магистрали⁸ описва постигнатия напредък в развитието на морските магистрали и предлага допълнителни елементи на качеството.

3. СИНЕРГИИ

Очертаните по-горе инициативи на политиката се подкрепят една друга и съставляват програма на политиките за подобряване на ефективността на товарния транспорт в Европа. Вzeti заедно те ще допринесат товарният транспорт в ЕС да стане по-ефективен и по-устойчив. Макар че всяка от тях е

³ COM(2007) 607 окончателен

⁴ COM(2007) 608 окончателен

⁵ COM(2007) 616 окончателен

⁶ COM(2007) 575 окончателен

⁷ SEC(2007) 1351

⁸ SEC(2007) 1367

насочена към проблеми, специфични за своята област, те правят това чрез възприемане на общ подход, който се характеризира с

- фокусиране върху коридорите, които свързват и транспортните вериги към и от съседните страни и отвъдморските територии,
- развиване на новаторски технологии и практики в инфраструктурата, средствата за транспорт (като например превозни средства, вагони и морски съдове) и управлението на товарния транспорт,
- опростяване и улесняване на веригите на товарния транспорт и свързаните административни процедури, и
- повишаване на качеството.

3.1. Подход, основаващ се на коридорите

Чрез реализиране на икономии от мащаба коридорите предлагат уникални технически и икономически възможности, които правят привлекателно оптималното използване на различните видове транспорт. От съществено значение е различните видове транспорт, както и самите коридори, да се комбинират в едно обслужване без пропуски от врата до врата, като използват, където е подходящо, добре конструирани терминали. Това е предпоставка товарите да преминават лесно, надеждно и икономично от един вид транспорт на друг. Съобщенията относно политиката за пристанищата и относно ориентираната към превоза на товари железопътна мрежа, следователно, са насочени към наличието и достъпността на платформи за претоварване, докато Планът за действие в областта на логистиката на превоза на товари се съсредоточава върху качеството и ефективността при движението на стоките, както и върху гарантирането, че информацията, свързана с товарите, се придвижва безпрепятствено между видовете транспорт.

За да стане товарният транспорт по-устойчив, трябва да бъдат положени усилия за свеждане до минимум на потреблението на енергия и емисиите на шум, замърсители и парникови газове, причинени от превоза на стоки.

Имайки предвид това, Планът за действие в областта на логистиката въвежда понятието „зелени коридори“, т.е. коридори за товарния транспорт, които се характеризират с минимално въздействие върху човека и природната околна среда. Железопътният и водният транспорт ще бъдат съществени компоненти на тези зелени коридори.

3.2. Инфраструктура, средства за транспорт и управление на товарния транспорт

От днешната транспортна инфраструктура се изисква да поеме очакваното значително нарастване на товарния транспорт през следващите години. Един елемент от стратегията, насочена към тази цел, е трансевропейската транспортна мрежа (TEN-T), при която протичащата в момента работа включва развитието на редица стратегически значими транснационални коридори. Друг елемент ще бъде ефикасното използване на наличната инфраструктура,

включително приложението на ИТ базирани системи за подобряване на управлението на трафика и превозваните товари. Европейската система за управление на железопътния трафик (ERTMS) и Телематичното приложение при превоза на товари (TAF) в железопътния сектор и Речните информационни услуги (RIS) при вътрешния речен транспорт, както и SafeSeaNet, Системите за управление на трафика и информационното обслужване на корабите (VTMIS), Автоматизираната система за идентификация (AIS) и Системата за разпознаване и проследяване на далечни разстояния (LRIT) при морския транспорт, са доказателства за продължаващите усилия в тази посока. Планът за действие в областта на логистиката предлага да бъдат положени допълнителни усилия за развитието на Интелигентните транспортни системи (ИТС) в автомобилния транспорт, за да се постигне и при него оперативна съвместимост. Той, освен това, приканва към работа за постигане на интегрирано наблюдение и проследяване, а в дългосрочен план и за маршрутизация на товарите при видовете транспорт. В тази връзка Комисията понастоящем подготвя основна инициатива за ИТС за 2008 г., която създава подробна пътна карта за разработването и разгръщането на ИТС в Европа и насочва вниманието към главните технологични приложения, отнасящи се до логистиката на превоза на товари. Разполагането на европейски спътникови навигационни системи като EGNOS и Galileo са крайъгълен камък на тази политика.

Превозът на товари има и градско измерение. Разпределението на стоки в градските зони изисква ефикасно взаимодействие между главните линии на доставки на дълги разстояния и разпределението до крайното местоназначение на къси разстояния. Този въпрос е част от Зелената книга на Европейската комисия относно градската мобилност, който ще предизвика бъдещи действия в тази област.

Втората предпоставка за по-ефикасно използване на транспортната инфраструктура е премахването на оперативните и търговски препятствия пред достъпа до инфраструктурата. Този въпрос се разглежда в Съобщението относно ориентираната към превоза на товари железопътна мрежа, защото липсата на координация в разпределението на маршрутите прави схемите на трансграничния трафик ненужно сложни и увеличава физическите пречки пред железопътните операции и ненужните закъснения.

3.3. Опростяване

В течение на времето услугите и разпоредбите са се развили по видове транспорт, а често и по страни, което е довело до различни съвкупности от правила за документацията, отговорността или другите административни изисквания и процедури.

Мерките за опростяване на административната среда на товарния транспорт са насочени на първо място към транспортните вериги на комбинираните превози. Планът за действие в областта на логистиката на превоза на товари подчертава важността на преминаването към единна точка на пресичане на административните изисквания в превоза на товари, като също така насочва вниманието и към въпроса с документацията и отговорността при комбинирания транспорт. Едновременно с това Съобщението относно

ориентираната към превоза на товари железопътна мрежа поставя за решаване въпроса за хармонизация на правилата по железопътните коридори.

Административната и документарна сложност на морския транспорт на къси разстояния е особен случай. Това отчасти се дължи на присъщата характеристика на морския транспорт, но и защото кораб, който плава между две пристанища на ЕС, се счита, че напуска митническата територия на ЕС в пристанището на отплаване, за да влезе повторно на тази територия в пристанището на местоназначение. Това поражда необходимост от извършването на редица процедури. Този въпрос се разглежда в Работния документ на службите на Комисията относно европейското морско пространство без бариери.

3.4. Качество на товарния транспорт

Качеството на услугите в товарния транспорт е необходимо да се подобри, особено ако модалните алтернативи на автомобилния транспорт трябва да станат по-привлекателни. Железопътният транспорт по-специално трябва да се стреми да подобри ефективността си, като същевременно интеграцията на водните видове транспорт във веригата на транспортната логистика трябва да се засили. Планът за действие в областта на логистиката на превоза на товари предлага начини за подобряване на ефективността в логистичните вериги и конкретно разглежда равнището на обслужване в центровете за претоварване при комбинирания транспорт.

4. Ролята на ЕС

За подобряване на ефективността и устойчивостта на товарния транспорт властите трябва да създадат подходящи рамкови условия и да поддържат тенденцията към интермодалност и устойчивост. Това предполага приемането на съответните законодателни мерки, възлагането на техническа стандартизация, осигуряването на политическа и финансова подкрепа и насърчаването на развиването на най-добри практики. Чрез Плана за действие в областта на логистиката на превоза на товари, Съобщението относно ориентираната към превоза на товари железопътна мрежа, Съобщението относно европейската политика за пристанищата и Работните документи на службите на Комисията „Към европейско морско пространство без бариери“ и относно морските магистрали, които заедно съставляват Програмата за товарния транспорт от 2007 г., Европейската комисия представя действията, които е необходимо да се предприемат на ниво ЕС.

Европейските усилия в подкрепа на транспортните коридори, подобреното управление на трафика и превоза на товари, опростяването и качеството са особено необходими с оглед на транснационалната същност на коридорите, нарастващия дял на трансграничния товарен транспорт с развитието на вътрешния пазар, и възможностите за развитие и търговска дейност отвъд външните граници на ЕС. Освен това, в отрасъл, който сериозно разчита на нововъведения, липсата на европейски подход би довела до раздробяване на пазарите и би забавила въвеждането на нови технологии и новаторски

решения, особено за малките и средните предприятия. Накрая, загрижеността за околната среда, породена от товарния транспорт, изисква общи усилия.

5. ПРИДВИЖВАНЕ НА ВЪПРОСИТЕ

Едновременно приемане на инициативи, насочени към превоза на товари, е доказателство за значението на темата за устойчивостта и конкурентоспособността на икономиките в Европа. Предложенията, които те съдържат, са резултат от дълъг процес на консултации. Той доведе до стартирането на Европейски социален диалог за пристанищата и вероятно ще насърчи интензивния социален диалог и на местно и регионално равнище.

Съвкупността от инициативи на политиката, съдържащи се в този документ, сочат пътя към европейска политика на товарния транспорт, която се изгражда на принципите на интермодалността, интелигентните транспортни системи (ИТС), зелените коридори и ориентацията към потребителя:

- интермодалността изисква подобряване на ефективността, оперативната съвместимост и взаимната свързаност на железниците, морския транспорт, вътрешния речен транспорт, въздушния, автомобилния транспорт и свързаните транспортни центрове, за постигане на пълното им обединение в обслужване без пропуски от врата до врата;
- интелигентните транспортни системи предлагат начин за подобряване на управлението на транспорта и товарите, както и за увеличаване на използването на наличната инфраструктура;
- идеята за зелените коридори придава допълнително значение на целта за интегриране на проблемите, свързани с околната среда, безопасността и сигурността, в устройството и функционирането на инфраструктурата на трансевропейската транспортна мрежа;
- накрая, необходимо е изискванията на потребителя да станат фокус на бъдещето.

Тези принципи ще ръководят изпълнението на така предложените действия и инициативи от Европейската комисия.